

► EXPUNERE DE MOTIVE

Pentru garantarea și exercitarea efectivă a libertății de exprimare, ca drept fundamental și caracteristică esențială funcționării democratice a societății românești, posturile private de televiziune au un rol important.

La nivel european, precum și în România, posturile private de televiziune au un rol public major pentru democrație – în special prin asigurarea libertății de informare, a diversității de opinie și a pluralismului, precum și pentru educație, cultură și divertisment.

Spre deosebire, însă, de serviciile publice de televiziune din țara noastră, a căror funcționare este asigurată prin colectarea, potrivit legii, a taxei Radio – TV, precum și prin alocații financiare asigurate de la bugetul de stat, posturile românești de televiziune cu capital privat își asigură sursele de finanțare din difuzarea, în limitele legale, a comunicărilor comerciale audiovizuale, îndeosebi a publicității.

Anul 2014 a fost marcat de adâncirea crizei din mass-media românești. Banii din piață sunt din ce în ce mai puțini, afacerile de media au fost lovite, în continuare, de scăderea audiențelor, de problemele legate de publicitatea din bani publici, alocată discreționar.

Din cauza crizei economice declanșată în 2009, piața de media este aproape prăbușită. Volumul de publicitate se află acum la puțin peste jumătatea celei din 2008.

Este imposibil să oferi aceleași produse, la aceeași calitate, cu doar jumătate din veniturile inițiale și în condițiile unor creșteri generale de costuri, dintre care cel cu forța de muncă nu este cel mai mic.

Pe fondul scăderii pieței de publicitate, s-au diminuat drastic sumele obținute din difuzarea publicității de către posturile private de televiziune, cu consecințe ce pot genera intrarea în insolvență sau chiar lichidarea activității societăților comerciale titulare de licențe audiovizuale.

Diminuarea, din ce în ce mai mare, a resurselor financiare ce pot fi atrase, prin difuzarea de publicitate, de către principalele posturi de televiziune cu capital privat, generaliste sau tematice, a condus la scăderea îngrijorătoare a conținutului și calității programelor difuzate oferite publicului. (Nu mai sunt produse și difuzate programe cu caracter educativ sau cultural, sunt ignorate, chiar) disprețuite, limba română și valorile științifice, culturale și artistice.

Pe de altă parte, nu sunt respectate normele legale și ale conduitei jurnalistice în ceea ce privește informarea corectă a publicului, organizarea și desfășurarea unor dezbateri care să asigure pluralismul de idei, astfel încât publicul să își poată forma, în mod liber și nemanipulator propriile opinii despre cele mai importante fapte și evenimente care privesc viața politică și economico-socială, treburile publice, în ansamblul acestora.

Sunt, totodată, ignorate sau încălcate, cu bună știință, cele mai elementare norme privind protejarea minorilor, precum și protecția demnității umane și a dreptului la propria imagine.

Puținele emisiuni de calitate care au mai rămas în grila de programe a televiziunilor generaliste sau a celor de știri și dezbateri demonstrează, prin comparație, potrivit studiilor sociologice, dar și analizelor de audiență, că telespectatorii își doresc emisiuni de calitate realizate cu responsabilitate și bun simț, în respectul publicului.

În același timp, însă, deși publicul consideră că mass-media audiovizuală sunt profund viciate, mai ales serviciile de programe ale televiziunilor, deși deplânge lipsa conținutului de calitate și critică derapajele din programele de televiziune, nu este dispus să plătească pentru conținut și nici nu sancționează prin schimbarea obiceiurilor de consum, mediile pe care, altfel, le critică.

În acest context, având în vedere scăderea drastică a sumelor obținute de către principalele posturi de televiziuni, din difuzarea de publicitate, a calității programelor difuzate precum și faptul că furnizorii de servicii de retransmisie obțin venituri importante prin retransmisia gratuită a programelor televiziunilor private ce s-au declarat libere la retransmisie, prin prevederile prezentei propuneri legislative, care completează dispozițiile Legii audiovizualului, se instituie “*Fondul audiovizual*” prin intermediul căruia să se asigure un sprijin financiar pentru acele televiziuni cu capital privat care se bucură încă, în rândul telespectatorilor de interes și audiență.

Resursele ce vor constitui Fondul audiovizual sunt constituite dintr-o contribuție anuală de 5% din veniturile realizate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care retransmit servicii de programe de televiziune prin intermediul acestor rețele.

Instituirea contribuției de 5% are în vedere faptul că programele furnizate de posturile private de televiziune ajung la cunoștința și în atenția publicului îndeosebi prin retransmisia programelor audiovizuale de către furnizorii de asemenea servicii, prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, inclusiv a celor care utilizează exclusiv spectrul radio.

Astfel, potrivit datelor statistice furnizate de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), numărul abonaților la serviciile de retransmisie a programelor audiovizuale este de peste 6 milioane de gospodarii, numărul abonaților fiind în creștere, îndeosebi la serviciile furnizate prin intermediul rețelelor de cablu. Rata de acoperire, la nivelul gospodăriilor populației, prin rețelele de servicii de retransmisie a programelor de televiziune este de peste 85%.

În același timp, corelativ cu dezvoltarea rețelelor de servicii de retransmisie a programelor audiovizuale, cele mai importante dintre posturile private de televiziune, cu caracter generalist ori cu specific de știri, informații și dezbateri, s-au declarat, în conformitate cu dispozițiile Legii audiovizualului și ale Directivei europene privind „serviciul universal”, libere la retransmisie, fără condiționări tehnice sau financiare.

Declararea de către principalele posturi private de televiziune a faptului că sunt libere la retransmisie a dat posibilitatea operatorilor economici care asigură serviciile de retransmisie să preia și să retransmită către cetățeni, în mod gratuit, conținutul programelor difuzate de televiziunile private incluse, potrivit legii, pe baza indicilor de audiență, în lista „must-carry”.

Potrivit propunerii legislative, instituirea contribuției de 5% în sarcina furnizorilor de servicii de retransmisie a programelor de televiziune este însoțită de două prevederi stimulative potrivit cărora :

- sumele datorate pentru contribuție reprezintă cheltuială deductibilă la calculul profitului impozabil;

- contribuția se aplică asupra totalului veniturilor realizate din care s-a dedus taxa pe valoarea adăugată, aferentă.

Propunerea legislativă prevede ca suma colectată în fondul audiovizual să fie împărțită în mod egal, prin decizia Consiliului Național al Audiovizualului, pentru posturile private de televiziune care furnizează servicii de programe cu caracter generalist sau cu caracter tematic, declarate libere la retransmisie, fără condiționări tehnice sau financiare, situate pe primele 12 poziții în lista must-carry, stabilită potrivit legii.

Resursele financiare vor fi alocate televiziunilor situate pe primele 12 poziții în lista must-carry, pe baza proiectelor editoriale prezentate Consiliului, de către fiecare dintre cele 12 televiziuni, **pentru realizarea de programe culturale, educative, de știri, informații și dezbateri, precum și pentru realizarea și/sau difuzarea de documentare.**

Pentru alocarea resurselor financiare, Consiliul Național al Audiovizualului va prevedea, prin decizie, **două sesiuni de acordare a fondurilor**, a căror perioadă de desfășurare va fi stabilită cu consultarea conducerilor posturilor de televiziune beneficiare.

Pentru acordarea resurselor financiare necesare realizării programelor propuse de cele 12 televiziuni, pe baza proiectelor editoriale, se va organiza o comisie, special constituită, care va avea următoarea componență:

- a) trei membri ai Consiliului Național al Audiovizualului, desemnați de Consiliu, prin vot secret;
- b) doi reprezentanți ai Ministerului Culturii, desemnați ca atare, prin ordin al Ministrului;
- c) doi reprezentanți ai televiziunilor, prevăzute la art. 20⁶, alin (2), desemnați de către acestea;
- d) doi reprezentanți ai operatorilor de cablu, desemnați de către aceștia.
- e) doi reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale care au ca principal obiect de activitate mass-media, desemnați de către aceste organizații.

Vor fi eligibile la finanțare, potrivit propunerii legislative, atât producțiile proprii, cât și coproducțiile, precum și producțiile independente care urmează să fie achiziționate și incluse în grila de programe a televiziunilor care solicită sprijin financiar. În cadrul fiecărui proiect editorial eligibil, propus Comisiei de acordare a fondurilor, prevăzută la art. 20⁷, pot fi finanțate toate categoriile de cheltuieli aferente realizării fiecărui proiect, atât cele de producție, cât și cele pentru remunerarea persoanelor implicate direct în producerea și difuzarea acestora. Pentru obținerea sprijinului financiar, televiziunile vor supune analizei comisiei atât conținutul și formatul editorial al proiectelor de programe, cât și bugetul necesar realizării producerii și difuzării respectivelor programe, pe categorii de cheltuieli.

Propunerea legislativă prevede faptul că programele realizate cu sprijin financiar din Fondul audiovizual vor fi incluse în grila de programe, în intervalul orar 9 – 23, vor fi programate ținând cont de conținutul acestora și de categoriile de public cărora li se adresează și vor avea prima difuzare în cel mult trei luni de la semnarea contractului, precum și că difuzarea programelor realizate cu sprijin financiar din Fondul audiovizual va fi obligatoriu marcată, la începutul și la finalul acestora, astfel: **“Emisiune realizată cu sprijinul Fondului audiovizual”**.

Totodată, în calitate de garant al interesului public, în domeniul audiovizualului, Consiliul Național al Audiovizualului va fi obligat să monitorizeze, potrivit propunerii legislative, conținutul programelor pentru a căror producere și difuzare au fost alocate resurse financiare din Fondul audiovizual și va aplica, atunci când este cazul, sancțiunile prevăzute de prezenta lege. În cazul în care televiziunile care difuzează programe realizate cu sprijin financiar din Fondul audiovizual încalcă, prin conținutul acestora, prevederile legii și ale Codului de reglementare al conținutului audiovizual și, în consecință, sunt sancționate, cu amenzi contravenționale, de cel puțin două ori, pe perioada unui an calendaristic, acestea pierd, pentru anul următor, dreptul de a mai putea beneficia de sprijin financiar din Fondul audiovizual.

Dat fiind conținutul reglementărilor din propunerea legislativă, precizăm și faptul că potrivit prevederilor articolelor 107-109 din Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (Secțiunea a 2-a, Ajutoarele de stat), instituirea Fondului audiovizual este compatibilă cu piața internă a Uniunii, deoarece:

- Directiva 2010/13/UE a Parlamentului european și a Consiliului (din 10 martie 2010), privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) prevede că *„serviciile mass-media audiovizuale sunt, în egală măsură, servicii culturale și servicii economice”*, iar importanța lor pentru societățile democratice este în creștere, în special prin asigurarea libertății de informare a diversității de opinie și a pluralismului, precum și pentru educație și cultură;

- articolul 107 alin. (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană precizează faptul că, pot fi considerate „compatibile cu piața internă” „ajutoarele destinate să promoveze cultura și conservarea patrimoniului în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale și de concurență în Uniune, într-o măsură care contravine interesului comun”.

Mecanismele, introduse prin propunerea legislativă, de constituire a “*Fondului audiovizual*”, precum și de alocare a sprijinului financiar pentru anumite categorii de programe, sunt de natură să sprijine realizarea și difuzarea de programe culturale, educative, de știri, informații și dezbateri realizate la standarde înalte de calitate și probitate profesională și morală – potrivit normelor care trebuie să guverneze conținutul serviciilor de televiziune – , în acord cu interesul public în domeniul comunicării audiovizuale.

INIȚIATOR,

SENATOR, Emil-Marius PAȘCAN

